

Написання не з дієсловами

Мета:

навчальна: поглибити знання учнів/учениць про написання частки не з дієсловами; формувати орфографічні вміння;

розвивальна: розвивати вміння зіставляти, порівнювати, конструювати мовні явища;

формувати вміння використовувати дієслова в усному та писемному мовленні; розвивати пам'ять, увагу, логічне мислення;

виховна: сприяти вихованню почуття людської гідності, прагнення самовдосконалення, відповідальності за свої вчинки та поведінку.

Ображаючи іншого, ти не турбуєшся про самого себе.

Леонардо да Вінчі

Хід уроку

I. Організаційний момент.

1. Привітання.

2. Психологічна настанова.

Всі разом наповнимо баночку своїми емоціями на початку уроку.

Коментар: діти обирають настрій і відповідним кольором розфарбовують сердечка в банці, коментують.

“До успіху”

Тепер усміхніться один одному, подумки побажайте успіху на цілий день. Для того, щоб впоратися на уроці з завданнями, будьте старанними і слухняними. А завдання наші такі:

Не просто слухати, а чути.

Не просто дивитися, а бачити.

Не просто відповідати, а міркувати.

Дружно і плідно працювати.

II. Мотивація навчальної діяльності.

Перед вами слова та пари слів, прочитайте їх. Зверніть увагу на правопис.

Не хотіти, неволити.

Недоїдати — не доїдати.

Нездужати — не здужати.

Немає — не має.

Які перед вами частини мови?

Чи всі дієслова ви написали б правильно?

Що таке орфограма, орфографічна помилка?

Отже, яку мету ви перед собою ставите на цей урок?

III. Повідомлення теми і завдань уроку.

Отже, тема нашого уроку – «Правопис не з дієсловами». Упродовж уроку ми пригадаємо правила написання не з дієсловами, розглянемо нові, вчитимемося обґрунтовувати свій вибір щодо написання дієслова відповідно до правила.

IV. Актуалізація опорних знань.

Розпочати нашу роботу пропоную з перегляду відеоролика про Ніка Вуйчича.

Для перегляду скористайтеся к'юар - кодом.

Мініінтерв'ю

Які емоції викликала у вас ця історія?

Легко жити людям з обмеженими можливостями? Чому?

Чи знаєте ви людей з обмеженими можливостями?

Як ви до них ставитеся?

Що означає слово “булінг”?

Як герой ролика зумів вистояти?

Нік Вуйчич — мотиваційний оратор та автор книги «Життя без обмежень». Зараз йому 42 років, 22 з яких він мандрує світом і надихає тих, хто опустив руки або не вміє радіти життю. Нік пережив зневіру в себе та знуцання, випрацював «антитіла» до цькування та попри фізичні вади й психологічні перепони не змирився, а став успішним, заможним і щасливим в особистому житті батьком чотирьох дітей.

Основний меседж життя Ніка Вуйчича — не здаватися за будь-яких обставин.

Знайдіть дієслова з не, поясніть їх правопис.

V. Вивчення нового матеріалу.

Давайте звіримо свої знання з правилами у таблиці (обговорення правил).

Не з дієсловами	
Окремо	Разом
<p>1. <i>Не</i> пишеться з усіма формами дієслова (крім дієприкметника): Н: <i>не писати, не писав, не писала, не писали, не пишуть, не писали б, не писавши, не пишучи, але неписаний (закон);</i></p>	<p>1. <i>Не</i> пишеться з усіма формами <u>дев'яти дієслів</u>, які без не не вживаються: Н: <i>неволити, нехтувати, ненавидіти, нетямнитися, нездужати, непокоїти, непритомніти, незчутися, нетерпеливитися;</i></p>
<p>2. Якщо частка не виступає для заперечення дії, вираженої дієсловом із префіксом до: Н: <i>не дочути (не дослухати до кінця), не добачити (не помітити), не доїдати (не спожити всю страву);</i></p>	<p>2. У складі префікса недо-, який означає <u>постійну неповноту дії</u>: Н: <i>недочувати (погано чути), недобачати (погано бачити), недоїдати (голодувати);</i></p>
<p>3. Частка не може писатися окремо залежно від значення дієслова: Н: <i>не здужати (не змогти зробити), не славити (не прославляти когось);</i></p>	<p>3. Частка не надає словам нового значення: Н: <i>нездужати (хворіти), неславити (ганьбити),</i></p>

Можливо, тепер ви можете пояснити правопис дієслів, які ми записали на початку уроку? (діти пояснюють правопис слів нездужати — не здужати)

Якого правила немає у таблиці? (написання слів немає — не має)

Отож, звернемося за допомогою до підручника (діти опрацьовують теоретичний матеріал вдруге, шукаючи правила, яких немає в таблиці).

Мовознавче дослідження.

Порівняйте речення, поясніть правопис частки не.

Не/має на світі нічого страшнішого за нелюдських людей.

Ніхто не/має більшої любові, як той, хто душу покладає за друзів.

Прокоментуйте, як ви розумієте зміст речень?

VI. Виконання вправ на закріплення.

Сьогодні розмову про булінг я розпочала не випадково. Ми пригадуємо ознаки булінгу та правила толерантного ставлення до людей, щоб спілкування з

однолітками викликало у вас приємні спогади та позитивні емоції. Зараз послухаємо важливу інформацію, яка стосується кожного.

Випереджувальне завдання

Коментар: група “Соціологи” отримала завдання створити і провести у вайбері опитування серед однокласників та однокласниць.

Питання, на які потрібно було дати відповіді:

-чи знаєш ти, що таке булінг?

-чи доводилося тобі зазнавати приниження в школі?

-чи доводилося тобі бути учасником /учасницею цькування?

Звіт групи “Соціологи”.

В опитуванні взяло участь 20 учнів 7 класу (із них 8 хлопчиків та 12 дівчаток).

Опитування показало, що усі діти знають, що таке булінг і які його ознаки. 10% опитуваних зазнавали приниження в школі. Жоден з опитуваних не був учасником/учасницею цькування.

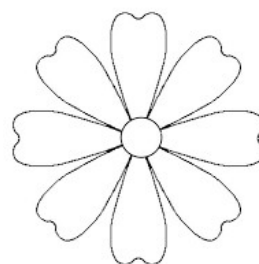
Дякую групі за виконану роботу.

Радію, що ви з повагою ставитеся до поглядів та думок інших.

Я впевнена, що ви з легкістю **заповните квітку**

“толерантність”.

Коментар: пропоную учням і ученицям дібрати асоціації до слова “толерантність”, записати їх на шаблоні квітки, яку вклеїти на сторінці щоденника / зошита/блокнота як нагадування про те, які риси потрібно мати, щоб відчувати себе комфортно у будь-якому середовищі.

Пропоную учням прочитати інформаційний листок

“Що робити, якщо ти став жертвою булінгу” (взято із Всемережжя)

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ТИ СТАВ ЖЕРТВОЮ БУЛІНГУ

Перше і найголовніше правило – не тримати це у секреті. Розкажи друзям, знайомим чи рідним про те, що тебе ображають у школі, цього не слід соромитись. Іноколи допомогти з вирішенням складної ситуації у школі може абсолютно не пов'язана з цим людина: тренер у секції, куди ти ходиш після школи, або вчитель, до якого ти ходиш на додаткові заняття. Також не слід звинувачувати себе у тому, що тебе цькують. Ми говорили раніше, що кривдникам легко знайти жертву булінгу, адже для цього слід просто якось відрізнятись від оточуючих.

Якщо цькування у школі перетворились зі словесних на фізичні – йди до директора школи або завуча та докладно розкажи їм про це. Також повідом про ситуацію батьків. Якщо у школі є психолог, то можна сміливо звернутись до нього, щоб відновити відчуття впевненості у своїх силах та зрозуміти, як діяти далі.

Робота в парах. Творче конструювання.

Коментар: пари отримують листки із надрукованими “Правилами толерантного ставлення”. Завдання: реконструювати речення, увівши в них дієслова з не. Пояснити правопис.

Правила толерантного ставлення

Ставтесть один до одного з повагою

Захищайте свої права, не порушуючи прав інших людей

Пам'ятайте, що кожна людина має право на вибір (стиль, імідж, звички)

Дотримуйтесь норм етикету при спілкуванні з іншими

Будь-який конфлікт вирішуйте словесно

Будьте ввічливими та привітними

Варіант виконаного завдання

Правила толерантного спілкування

Не принижуйте один одного.

Не порушуйте прав інших людей, захищаючи свої.

Не позбавляйте людину вибору.

Не будьте грубими у спілкуванні.

Не вирішуйте конфлікт за допомогою кулаків.

Не будьте лицемірними.

Орфографічний практикум.

Перепишіть речення, розкриваючи дужки. Поясніть орфограму.

(Не)має щастя вічного, (не)має, є вічний бій за щастя для всіх (М.Нагнибіда).

Хто нічого не робить, той ніколи (не)має часу. (Народна творчість).

(Не)має мудріших, ніж народ, учителів (М.Рильський).

Хто розуму (не)має, тому й коваль не вкує. (Народна творчість).

Зі скарбнички мудрих думок.

Доповніть речення дієсловами з не. Запишіть їх. Поясніть орфограму.

У закритий рот муха

У чужім оці і пилінку помітив, а у своєму колоди

Розуму й за гроші

Брехнею світ пройде, та назад

Давня дружба іржі

Фізкультхвилинка.

Коментар: вчитель /вчителька зачитує словосполучення, якщо у них не з дієсловами пишеться окремо, діти плескають в долоні, якщо разом – то ні.

Без потреби не турбувати, Сашко нездужає, Василько недобачає, мені не щастить, непокоїтися через проблему, на зріст не вдався, не зрушити з місця, немає потреби.

Дослідження — пошук.

До дієслів доберіть синоніми з довідки. Поясніть уживання не з дієсловами.

Підкресліть орфограми.

Примушувати, пропустити, обділити, голодувати, хворіти, применшувати, хвилювати, завмерти, ганьбити, божеволіти, ігнорувати.

Довідка: не/хтувати, не/волити, не/покоїти, не/рухатися, не/дооцінювати, не/стямитися, не/доїдати, не/домагати, не/додивитися, не/додати, не/славити.

Коментоване письмо.

Запишіть речення, прокоментуйте орфограми. Розкрийте зміст прислів'їв.

Слово — не/горобець., вил..тить не/спіймаєш..

Не/називай сяким, бо стан..ш.. таким.

Випереджувальне завдання. “Я редактор”

Коментар: група отримала завдання створити “словникову статтю” до отриманого зображення, використати в ній різні способи написання дієслів з не. Ілюструвати фотографіями або малюнками, знайденими в улюблених соціальних мережах або зробленими самостійно.

Варіант виконаного завдання.

Розглянувши ілюстрацію, ми зрозуміли, що йдеться про “білу ворону”. Звернулися за допомогою до інтернет-ресурсів, знайшли інформацію про цей фразеологізм. Знайомтеся з результатом нашої роботи.

Ювенал

Цьому фразеологізму майже дві тисячі років, він існує у багатьох мовах. Автор цього вислову “біла ворона” — давньоримський поет Ювенал. Він писав: “Доля наділяє царство рабам, полоненим... тільки щасливців таких менше, ніж білих ворон”.

У природі білі ворони трапляються дуже рідко. Їхнє забарвлення відрізняється, бо в організмі немає пігменту(барви). Таких птахів ненавидять і зацьовують їхні сірі родичі, бо вони вирізняються на тлі зграї.

Отже, “білими воронами” називають людей, які своєю поведінкою, зовнішнім виглядом не нагадують загальну масу.

Після прочитання “словникової статті” діти пояснюють правопис дієслів з не, знайомлять з підібраними ілюстраціями, фото.

Дякую групі за роботу.

Чому сьогодні згадуємо цей фразеологізм?

(думки дітей).

Звичайно, мова йде про людей, які зовнішнім виглядом, поведінкою не схожі на загал. До таких людей потрібно ставитися з повагою, толерантно. Час звернутися до епіграфа уроку. Леонардо да Вінчі писав:” Ображаючи іншого, ти не турбуєшся про самого себе.”

Отож, не принижуйте себе, ображаючи інших.

Самоперевірка. Інтерактивна вправа на платформі LearningApps

Проскануйте к’юар-код, перейдіть на сайт і трошки пограйтеся, перевіривши рівень вивченого матеріалу.

Успіхів)

Коментар: діти працюють, розподіляючи дієслова з не в 2 колонки. Виконавши завдання, кожна дитина побачить свої помилки, випише дієслова і знайде відповідні правила до їх правопису.

VI. Підсумок уроку. Рефлексія.

Вправа “Валіза. М’ясорубка. Смітник”.

Пропоную взяти стікери (три різних кольори). Якщо ви взяли з уроку для себе

щось нове і важливе, наклеїти на валізу. Якщо потрібно щось обміркувати, стікер на м'ясорубку. Якщо ж, на вашу думку, ви нічого корисного не отримали від уроку, то стікер на смітник.

(робимо висновок).

Наш урок завершується, він був плідним, судячи з вашого вибору. Дякую вам за активну роботу на уроці.

Бажаю вам любити людей, не ображати слабших, іти по життю гордо.

Людина починається з добра,
Із ласки, щирості й любові,
Із батьківської хати і двора,
Із теплоти, що є у кожному слові.

Людина в світ приходить для добра,
Щоб в світі цим добро творити.

Вам зрозуміти, діточки, пора,
Що в серденьку з любов'ю треба жити.

VII. Домашнє завдання.

(діти обирають самостійно)

- Створити мем, використавши матеріал уроку (можна взяти приказку, прислів'я, фразеологізм)

(адреса українського генератора мемів у к'юар-коді)

- Прочитати параграф 16, вправа 185 (підручник О.Глазова)

- Написати і розмістити пост в улюбленій соціальній мережі про важливість толерантного ставлення до людей з особливими потребами, адресувати його одноліткам. Надати посилання на пост.

